

РОЛЬ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ, ЯК ОСНОВНОЇ СКЛАДОВОЇ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ, В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Місцеві бюджети являють собою основний фінансовий план розвитку територіальних громад, районів і областей України.

Прибуткова частина кожного місцевого бюджету відображає результати роботи підприємств, організацій та інших суб'єктів господарювання, що діють на визначеній території, масштаби їхньої діяльності й обсяги прибутків, частина з яких мобілізується в прибутки місцевих бюджетів за допомогою податків, зборів та інших обов'язкових платежів. На формування місцевих бюджетів впливає рівень прибутків населення, що також є платником податків. Вагомість цього джерела прибутків зростає в умовах розвитку підприємницької діяльності громадян.

Видаткова частина місцевих бюджетів відображає стан житло-комунального господарства, визначає напрямки витрат мобілізованих у бюджет коштів. Місцевий бюджет це план формування фінансових ресурсів визначеної території, необхідних для забезпечення функцій і повноважень місцевого самоврядування та їхнє використання з метою задоволення різних економічних і соціальних потреб.

Окремі аспекти децентралізації місцевих бюджетів та обґрунтування необхідності існування інституту місцевого самоврядування з власною фінансовою базою були відображені у працях вітчизняних науковців, зокрема Й.Бескида, О.Василика, Міхієнко Т.В., Науменко А.М В.Дем'янишина, О.Кириленко, В.Кравченка, І.Луїної, В.Опаріна, Ю.Пасічника, В.Федосова, С.Юрія та інших. Належне місце у розробці проблем щодо поповнення дохідної бази місцевих бюджетів займають роботи західних вчених А.Вагнера, М.Белла, Дж.Кінгдома, А.Сміта, Р.Гнейста, Л.Штейна. Вагомий внесок у дослідження теорії та практики місцевих бюджетів зробили російські вчені Л.Дробозіна, Г.Поляк, Л.Павлова, В.Сенчагов, Д.Чернік.

Можна стверджувати що фінансовою основою місцевого самоврядування є доходи місцевих бюджетів. В свою чергу доходи місцевих бюджетів формуються за рахунок власних джерел та закріплених загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів. У дохідній частині місцевого бюджету окремо виділяються доходи, необхідні для виконання власних повноважень, і доходи, необхідні для виконання делегованих законом повноважень органів виконавчої влади. Структура доходів місцевих бюджетів зображена на рис.1.

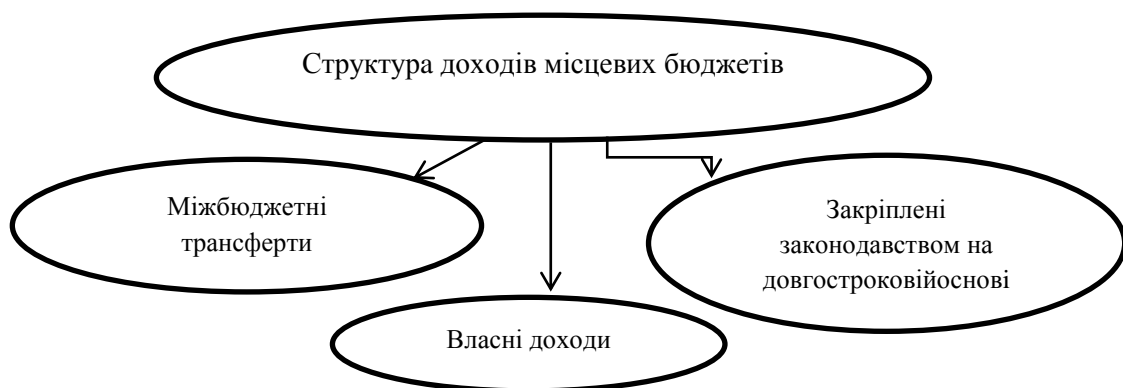


Рис.1. Структура доходів місцевих бюджетів

В Україні основними джерелами поповнення дохідної бази місцевих бюджетів є закріплені доходи та офіційні трансферти, тому місцевим органам влади необхідно впливати на розвиток бази надходжень закріплених доходів і збільшення чистки власних доходів. Зокрема, необхідно забезпечувати: підтримку підприємств, що створюють нові робочі місця й збільшують фонд оплати праці; збільшення можливості впливу органів місцевого самоврядування на наповнюваність місцевих бюджетів; застосування режиму жорсткої економії бюджетних коштів; сприяння розвитку малого й середнього бізнесу; збільшення доходів від місцевого господарства, забезпечення прибутковості комунальних підприємств.

В сучасних умовах все більше великих підприємств тією чи іншою мірою впливає на соціально економічний розвиток тієї території, на якій вони розташовані. Це пояснюється не тільки бажанням підприємства створити умови для отримання додаткового прибутку в довгостроковій перспективі і можливістю придбання певних переваг перед конкурентами. Активна дія підприємства на економіку регіону може також сприяти більш інтенсивному його розвитку, вирішення соціально-економічних проблем, що набуває особливої важливості в умовах соціально-орієнтованої економіки.

Запровадження нового Бюджетного кодексу передбачає збільшення ресурсів місцевих бюджетів, а саме:

1. Змінено та закріплено на постійній основі нормативи зарахувань:

- збору за забруднення навколишнього природного середовища;
- грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності, у розмірі: з 50% до 20% – для обласних бюджетів, з 20% до 50% – для сільських, селищних, міських бюджетів.

2. Створено умови для зміцнення бюджету розвитку місцевих бюджетів шляхом розширення переліку джерел його формування:

1. Розширено перелік джерел формування бюджету розвитку місцевих бюджетів.

2. Єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва до бюджетів місцевого самоврядування.

3. Зарахування частини податку на прибуток до бюджету розвитку місцевих бюджетів.

Таким чином, фінансові ресурси підприємств можуть мати значний вплив на розвиток території. Перш за все, це проявляється в тому, що частина прибутку будь-якого господарюючого суб'єкта у вигляді податків надходить у місцевий бюджет, а в подальшому використовується для фінансування проєктів з розвитку території. Також роль фінансів підприємства в забезпеченні розвитку регіону може виявлятися в безпосередньому виділенні організацією коштів на здійснення програм щодо його розвитку. Це можуть бути кошти на будівництво нових соціально-значущих об'єктів, на ведення передових наукових досліджень, на благоустрій території. Крім того, найбільш великі підприємства спільно з місцевою владою можуть здійснювати великомасштабні проєкти, спрямовані на розвиток регіону.

Список літератури:

1. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Волохова І. С. Міжбюджетні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. – Одеса : Атлант, 2012. – С. 233.
3. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
4. Зварич О. Аналіз змін до Бюджетного кодексу України / О. Зварич. – Режим доступу : http://www.ukrinform.ua/ukr/news/ekspert_olga_zvarich.
5. Карлін М.І. Фінанси України та сусідніх країн: навч. посіб. / М.І. Карлін. - К.: 2007. – 100 с.
6. Коваль Л.М. Проблеми формування місцевих бюджетів та аналіз їх виконання / Л.М. Коваль // Фінанси України. – 2012. – № 5. – С.126-129.